

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Operace Valkýra

Mgr. Eva Mužná

**Výukový materiál zpracován v rámci projektu
EU peníze školám**

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0229
Šablona:	III/2
Č. materiálu:	VY_32_INOVACE_220
Datum vytvoření:	27. 9. 2013
Ročník:	4.
Předmět:	Dějepis a dějiny kultury
Vzdělávací oblast:	Společenskovědní
Tematická oblast:	2. světová válka
Anotace:	Žákyně a žáci se seznámí s příčinami a průběhem atentátu na Adolfa Hitlera a klíčovými aktéry této akce

Operace Valkýra

- ❖ 20. července 1944 odpůrci nacistického režimu – především z řad důstojníků německé armády, zorganizovali atentát na Adolfa Hitlera
- ❖ poté měl následovat státní převrat – spiklenci doufali v úspěšná jednání se západními spojenci o míru
- ❖ akce představuje jeden z vrcholů německého protinacistického odboje
- ❖ atentát provedl plukovník Claus Schenk von Stauffenberg
- ❖ 20. července 1944 v 8 hodin odstartovalo na letišti v Rangsdorfu kurýrní letadlo se Stauffenbergem a nadporučíkem Wernerem von Haeften
- ❖ aktovka, kterou převáželi, obsahovala 2 balíčky po 1 kg výbušniny.
- ❖ po příjezdu do Vlčího doupěte v Rastenburgu (východní Prusko – dnešní Polsko) se Stauffenberg nejdříve zeptal majora Freyenda, kde by si mohl vyměnit košili
- ❖ Freyend mu poskytl vlastní ubikaci - zde Stauffenberg a von Haeften aktivovali bombu
- ❖ během aktivace výbušniny došlo k prvnímu pochybení- během sestavování bomby byli vyrušeni a rozhodli se ji kvůli nebezpečí prozrazení nedokončit
- ❖ bombu tedy sestavili jen z jednoho plátu o váze 1 kg plastické trhaviny, i přesto, že výpočty zahrnovaly dva pláty s celkovou hmotností 2 kg
- ❖ poté Stauffenberg vešel do poradní místnosti, kde položil aktovku asi metr od Hitlera
- ❖ Stauffenberg předstíral, že má nutný telefonát, dostal se z budovy a nasedl do automobilu k Haeftenovi
- ❖ krátce poté, co ukrytá bomba vybuchla (cca 12:42) dojeli k první bráně, kde byli bez problémů puštěni, s menšími problémy projeli i druhou branou a poté směřovali k letišti
- ❖ nasedli do letadla a odletěli do Rangsdorfu do Berlína

Vše je jinak

Stauffenberg, aniž by se ujistil, že je Hitler mrtev, vydal rozkazy k provedení plánu Valkýra. I přes snahu Fellgiebela se nepodařilo odříznout Vlčí doupě od světa a nakonec se ukázalo, že Hitler atentát přežil. Po této zprávě docházelo opět k přebírání moci nacisty. Po potlačení převratu bylo popraveno více než 200 osob, včetně Stauffenbergova bratra Bertholda.

Příčiny nezdaru

Porada se za normálních okolností konala vždy v bunkru, vzhledem ke krásnému letnímu počasí bylo na poslední chvíli rozhodnuto, že se bude konat v lehkém dřevěném domku venku. Je velmi pravděpodobné, že tlaková vlna by v betonovém bunkru spolehlivě zabila všechny lidi přítomné v místnosti, v lehkém dřevěném domku však měla mnohem menší ničivý účinek, což nakonec vedlo k tomu, že Adolf Hitler i tento atentát přežil. Podle některých spekulací pak byla aktovka ještě o kousek posunuta směrem k jedné z masivních noh, na nichž stála deska stolu. Stůl samotný byl celý z kvalitního dubu a stal se tak účinnou zábranou, která Hitlera uchránila od nejničivějších účinků exploze. Zranění, která při atentátu utřil, nebyla životu nebezpečná.

Claus Philipp Maria Justinian Schenk, hrabě von Stauffenberg

- ❖ 15. listopadu 1907, Jettingen, Bavorsko – 21. července 1944, Berlín
- ❖ v roce 1928 absolvoval jezdeckou školu v Hannoveru
- ❖ v lednu 1943 byl povýšen na podplukovníka generálního štábu 10. obrněné divize – odvelen do Afriky
- ❖ v dubnu 1943 byl těžce zraněn - při náletu přišel o oko, pravou paži a dva prsty na levé ruce
- ❖ díky svým schopnostem a zásluhám byl 1. července 1944 povýšen na plukovníka generálního štábu
- ❖ jako plukovník generálního štábu se mohl účastnit Hitlerových porad ve vůdcově hlavním stanu
- ❖ nesouhlasil s Hitlerovou ideologií i způsobem vedení války
- ❖ aktivně spolupracoval s odbojovými organizacemi, např. s Kreisavským kroužkem i Národním výborem Svobodného Německa
- ❖ členové těchto organizací analyzovali možnosti na odstranění Hitlera a jeho nejvěrnějších spolupracovníků – zrodil se plán Valkýra

Osudný den

20. července 1944 po šesté hodině ranní opustil Stauffenberg Berlín a v 10:15 jeho letoun přistál ve městě Kętrzyn. Podařilo se mu umístit kufřík s bombou v konferenční místnosti a ve 12:42 se ozvala exploze. Stauffenberg, domnívaje se, že atentát byl úspěšný, se vrátil do Berlína, zde vedl pokus o převrat jako náčelník protihitlerovského povstaleckého štábu.

Stopa ve filmu

V roce 2008 natočil na motivy těchto událostí americký režisér Bryan Singer film Valkýra s Tomem Cruisem v hlavní roli.

Rodinná idyla

Stauffenberg se oženil s Ninou Schenk, Manželství bylo harmonické a šťastné. Vzešlo z něho 5 dětí.

Berthold Maria Schenk, hrabě von Stauffenberg (narozen 1934)

Heimeran Schenk, hrabě von Stauffenberg (narozen 1936)

Franz-Ludwig Schenk, hrabě von Stauffenberg (narozen 1938)

Valerie Ida Huberta Karoline Anna Maria Schenk, hraběnka von Stauffenberg (narozena 1940, zemřela 1966)

Konstanze Schenk, hraběnka von Stauffenberg (narozena 1945)

Mytologické kořeny

Valkýry jsou podle severské mytologie ženská stvoření, která vybírají na bitevních polích duše padlých válečníků hodných Valhally (síně padlých boha Ódina)

Dle pověstí se jedná o krásné, ale nebezpečné dívky – válečnice ozbrojené štíty, oštěpy a přilbami, jež slouží svému bohu Ódinovi. Valkýry, jezdící do bitev na okřídlených koních, dle Ódinových pokynů řídily boj, střežily válečníky nebo je nechávaly padnout. Mají moc vyvolávat ty, co zahynou a určovat vítězství. V dobách míru obsluhují a rozptylují padlé válečníky ve Valhalle.

Hitlerův projev ze dne 21. 6. 1944

Němečtí soukmenovci a soukmenovkyně!

Nevím, po kolikáté již byl na mne chystán a proveden atentát. Mluvím-li však dnes k vám, děje se to obzvláště ze dvou příčin:

1. Abyste slyšeli můj hlas a věděli, že já sám nejsem zraněn a jsem zdrav.
2. Abyste ale také zvěděli něco bližšího o zločinu, který nemá sobě rovna v německých dějinách.

Docela malá klika ctižádostivých, nesvědomitých a současně zločinných, hloupých důstojníků ukula spiknutí, aby mne odstranila a současně se mnou vyhubila štáb vedení německé branné moci.

Puma, kterou položil plukovník hrabě Stauffenberg, vybuchla dva metry vpravo ode mne. Velmi těžce zranila řadu mně nejen drahých spolupracovníků, jeden z nich zemřel. Já sám jsem až na docela malé oděrky kůže, pohmožděniny nebo popáleniny vůbec nebyl raněn. Považuji to za potvrzení úkolu mne daného Prozřetelností, abych i nadále šel za svým životním cílem tak, jak jsem to činil až dosud. Neboť smím slavnostně doznat před celým národem, že od onoho dne, kdy jsem vtáhl do Wilhelmstrasse, jsem měl jenom jedinou myšlenku, to jest podle nejlepšího vědomí a svědomí konat svojí povinnost a že od chvíle, kdy jsem jasně poznal, že válka je neodvratná a že už nemůže být oddalována, znal jsem vlastně jenom starost a práci a že jsem v nesčetných dnech a probděných nocích žil jen pro svůj národ.

Ve chvílích, kdy německé armády stojí v těžkém zápolení, se podobně jako v Itálii nyní i v Německu našla docela malá skupina, která se domnívala, že stejně jako r. 1918, může zasadit ránu dýkou do zad. Tentokrát se však těžce zklamala.

Tvrzení těchto usurpátorů, že již nežijí, je vyvráceno v tomto okamžiku tím, že k vám mluvím, mojí milí soukmenovci. Kruh, který tvoří tito usurpátoři, je myslitelně malý. Nemá s německou brannou mocí a především také s německým pozemním vojskem nic společného. Je to docela malá klika zločineckých živlů, které budou teď nemilosrdně vyhubeny.

obr. č. 1 snímek zdemolovaného místa výbuchu

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

obr. č. 2 Hitlerovy kalhoty po výbuchu

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

Použité zdroje:

HERNÁNDEZ, J. Operace Valkýra. 1. vyd. Brno: Jota, 2009. ISBN 978-80-7217-626-7.

<http://www.fronta.cz/dokument/hitleruv-projev-21-cervence-1944>. [online]. [cit. 2013-09-27].

obr. č. 1

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/77/Bundesarchiv_Bild_146-1972-025-10%2C_Hitler-Attentat%2C_20._Juli_1944.jpg. [online]. [cit. 2013-09-27].

obr. č. 2

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bundesarchiv_Bild_146-1972-025-64,_Hitler-Attentat,_20._Juli_1944.jpg. [online]. [cit. 2013-09-27].